

dr Anetta Gajda

Wprowadzenie do retoryki

Kontakt

dr Anetta Gajda

Katedra Historii Języka Polskiego UŁ

90-514 Łódź

ul. Pomorska 171/173, pokój 3.84

e-mail: anetta.gajda@uni.lodz.pl

SPRAWY ORGANIZACYJNE

WYKŁAD 1.

ANKIETA

PLAN
SPOTKANIA

LISTA OBECNOŚCI

ZASADY ZALICZENIA
PRZEDMIOTU

SPECYFIKA ZAJĘĆ –
METODY PRACY

PODRĘCZNIKI

PYTANIA

METODY PRACY NA ZAJĘCIACH

Elementy wykładu

Rozmowa (pytania, odpowiedzi)

Praca w parach

Praca w grupach

Debata

PODRĘCZNIKI DO RETORYKI

Ćwiczenia z retoryki, 2010, red. M. Barłowska, A. Budzyńska-Daca, M. Załęska, Warszawa.

Jaroszyński Cz., P. Jaroszyński, 1998, *Podstawy retoryki klasycznej*, Warszawa.

Korolko M., 2001, *Retoryka i erystyka dla prawników*, Warszawa.

Korolko M., 1990, *Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny*, Warszawa.

Obremski K., 2004, *Retoryka dla studentów historii, politologii i dziennikarstwa*, Toruń.

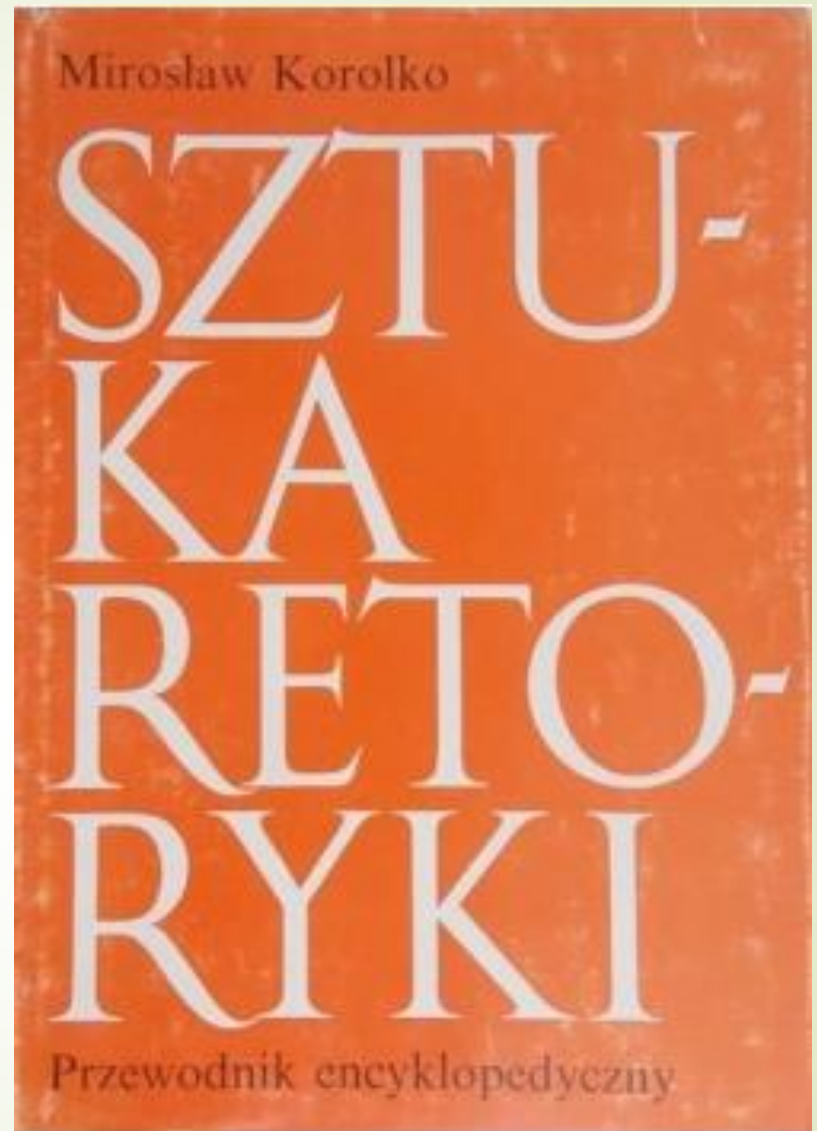
Witkowska-Maksimczuk, 2104, *Elementy retoryki i erystyki w przykładach*, Warszawa.

Rusinek M., Załazińska A., 2005, *Retoryka podręczna czyli jak wnikliwie słuchać i przekonująco mówić*, Kraków.

Beata Witkowska-Maksimczuk, 2014, *Elementy retoryki i erystyki w przykładach*, Warszawa.

Mirosław
Korolko,
1999, *Sztuka
retoryki*,
Warszawa.

Mirosław Korolko

PODRĘCZNIK RETORYKI HOMILETYCZNEJ

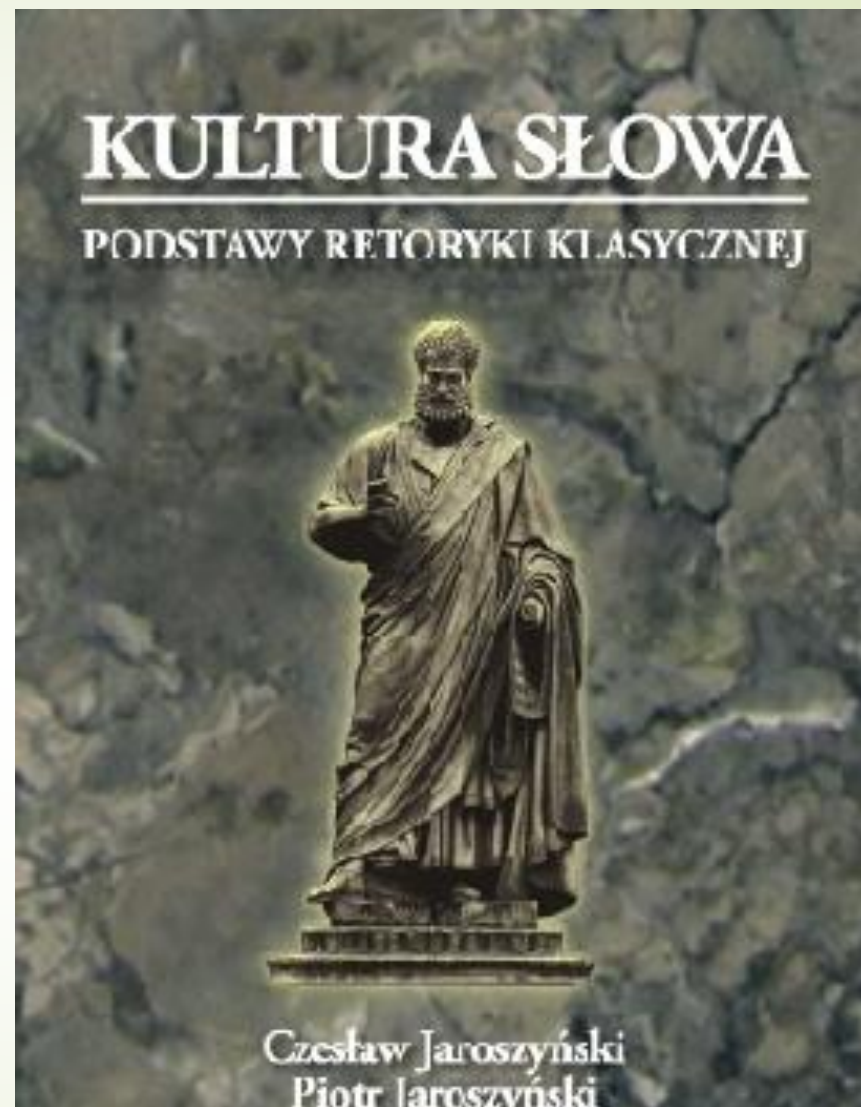
Wydawnictwo WAM

-

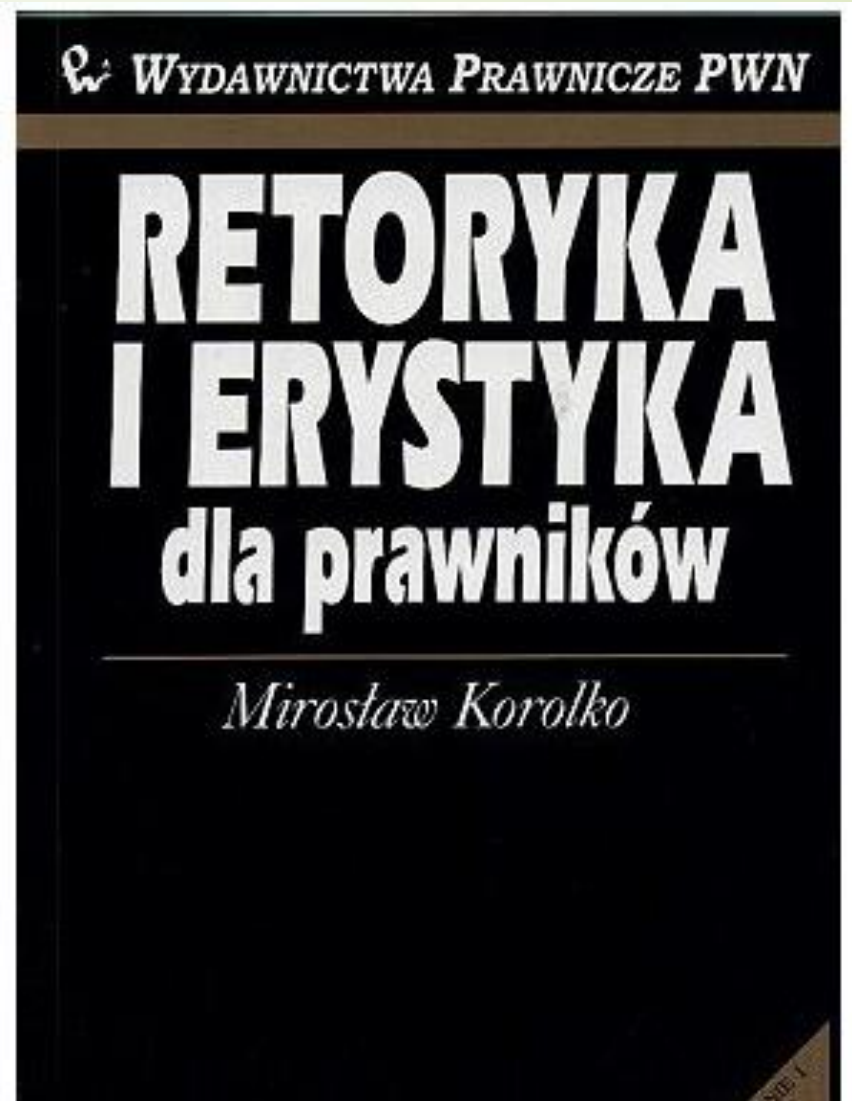

Mirosław Korolko, 2010,
*Podręcznik retoryki
homiletycznej*, Kraków.

► Czesław Jaroszyński, Piotr Jaroszyński Jaroszyński, 2008, *Kultura słowa. Podstawy retoryki klasycznej*, Warszawa.

Mirostław
Korolko, 2001,
Retoryka i
erystyka dla
prawników,
Warszawa.

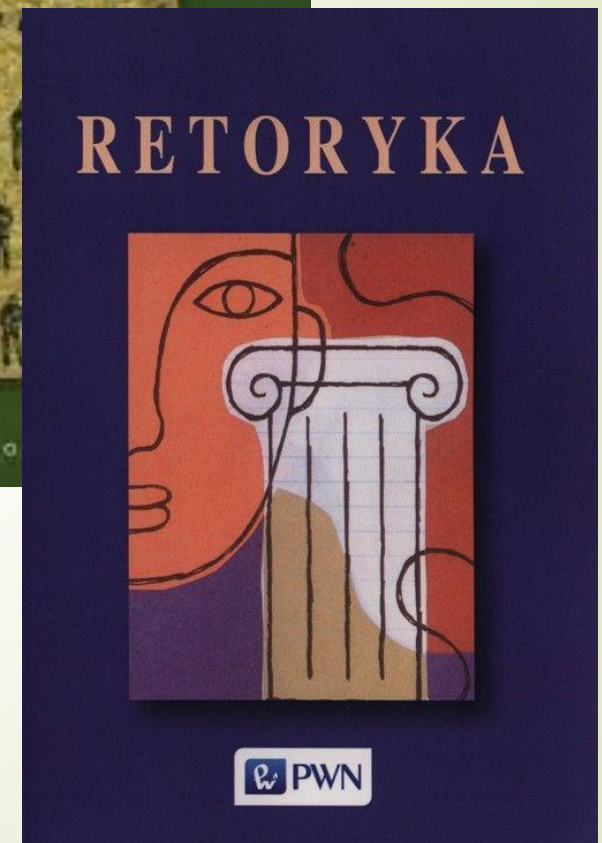
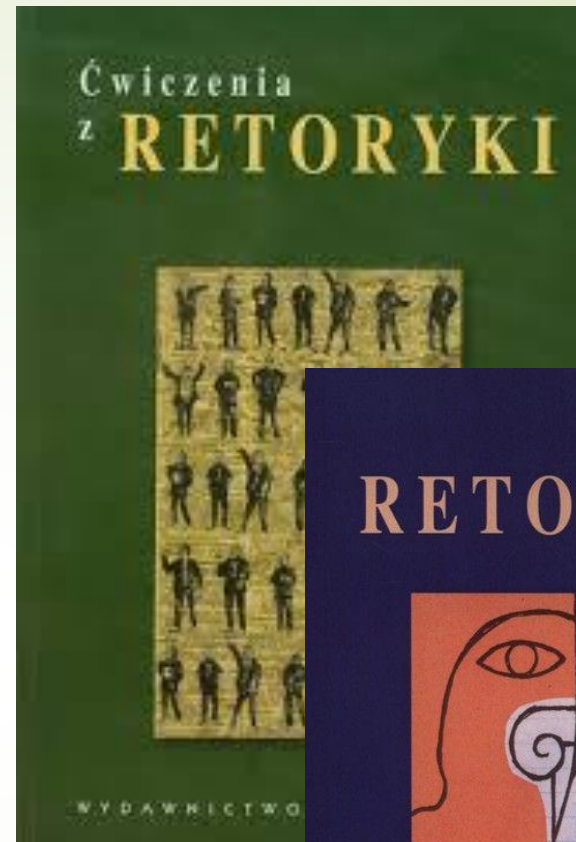

PODRĘCZNIK

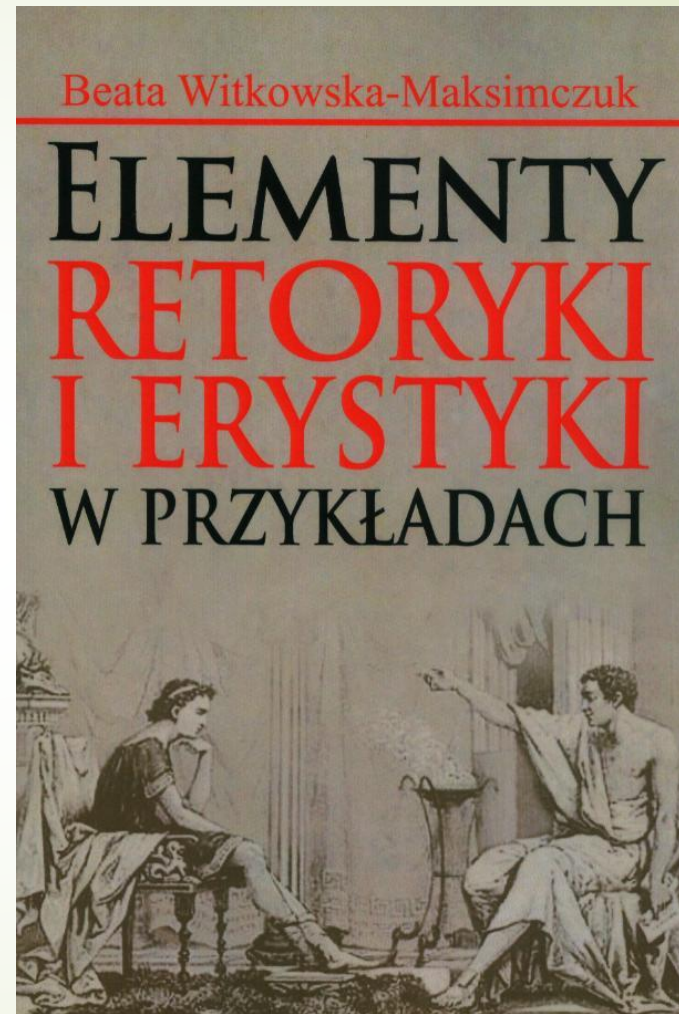
- Maria Barłowska, Agnieszka Budzyńska-Daca, Maria Załęska, 2010, Retoryka, Warszawa.

ĆWICZENIA

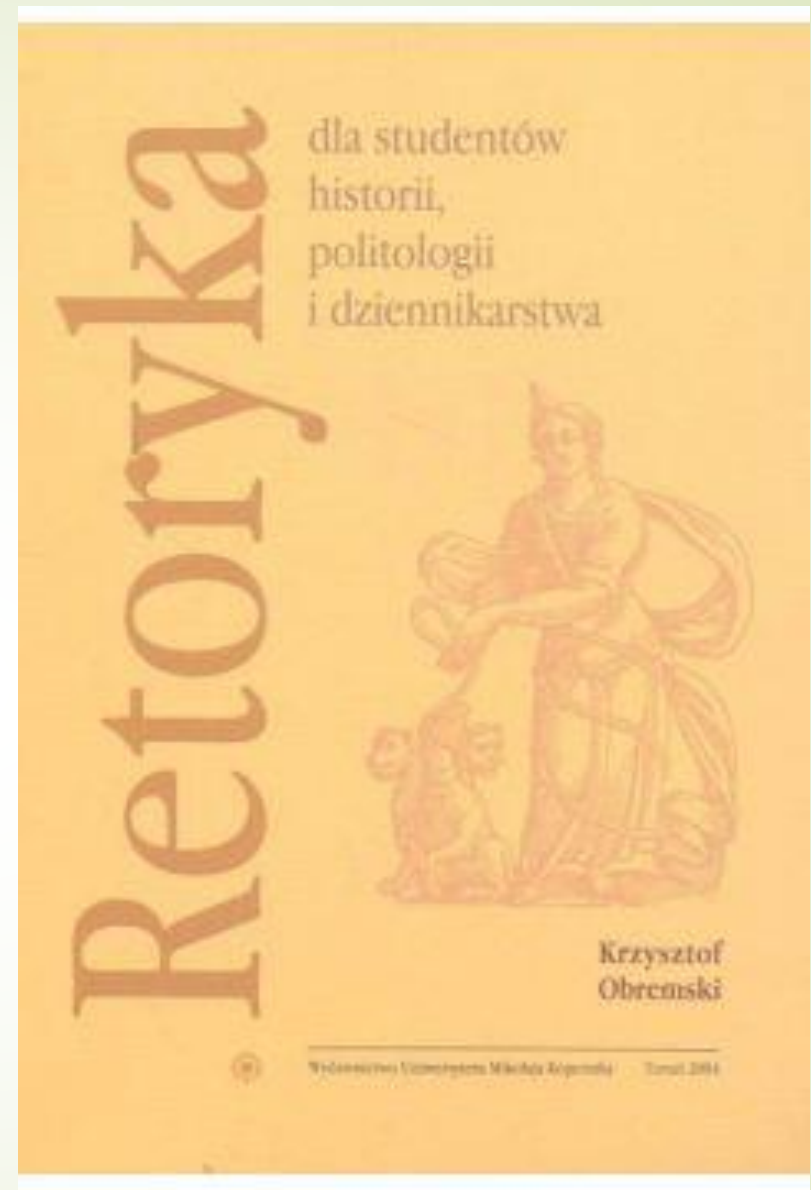
- Maria Barłowska, Agnieszka Budzyńska-Daca, Maria Załęska, 2010, ćwiczenia z retoryki, Warszawa.

Beata
Witkowska-
Maksimczuk,
2014,
*Elementy
retoryki i
erystyki w
przykładach*,
Warszawa.

Krzysztof
Obremski,
2004,
*Retoryka dla
studentów
politologii i
dziennikarstwa*
a, Toruń.

LITERATURA
UZUPEŁNIAJĄCA

Górski J., 2010, *De generibus dicendi. O rodzajach wymowy*, wydał i przełożył R. Sawa, red. Nauk. A. Axer, Warszawa.

Kalina P., 1997, *Mnemonika czyli sztuka kształcenia i wzmacniania pamięci*, Warszawa.

Korolko M., 2003, *Przekonuj i daj się przekonać. Dialektyka, retoryka, erystyka z ćwiczeniami. Skrypt*, Piotrków Trybunalski.

Lausberg H., 2002, *Retoryka literacka. Podstawy wiedzy o literaturze*, przekł. A. Gorzkowski, Bydgoszcz.

Lichański J.Z., 2007, *Retoryka. Historia – teoria – praktyka*, t. 1-2, Warszawa.

Obremski K., 2004, *Retoryka dla studentów historii, politologii i dziennikarstwa*, Toruń.

Podstawy stylistyki i retoryki, 2008, E. Wierzbicka, A. Wolański, D. Zdunkiewicz-Jedynak, Warszawa.

Retoryka, 2008, red. M. Barłowska, A. Budzyńska-Daca, P. Wilczek, Warszawa.

Rusinek M., Zatazińska A., 2005, *Retoryka podręczna, czyli jak wnikliwie słuchać i przekonująco mówić*, Kraków.

Szymanek K., 2001, *Sztuka argumentacji. Słownik terminologiczny*. Warszawa.

Ziomek J., 1990, *Retoryka opisowa*, Wrocław.

TEKSTY ŹRÓDŁOWE

- Arystoteles, *Retoryka. Poetyka*, tłum. H. Podbielski, Warszawa 1988.
- Augustyn, św., *O nauce chrześcijańskiej*, tłum. J. Sulowski, Warszawa 1989.
- Cynceron, *O mówcy*, tłum. E. Rykaczewski, Poznań 1873.
- Kwintylijan, *Kształcenie mówcy*, tłum. M. Brożek, Wrocław 1951.

WYKŁAD
1.

WPROWADZENIE
DO RETORYKI KLASYCZNEJ

TREŚCI WYKŁADU

Moc słowa i ... retoryki

Retoryka pomocniczym narzędziem humanisty

Powstanie retoryki (retoryka antyczna i retoryka chrześcijańska)

Miejsce retoryki w kształceniu.

Pochwała i krytyka retoryki.

Definicje retoryki.

Pogranicza retoryki.

Potrzeba retoryki w homiletyce

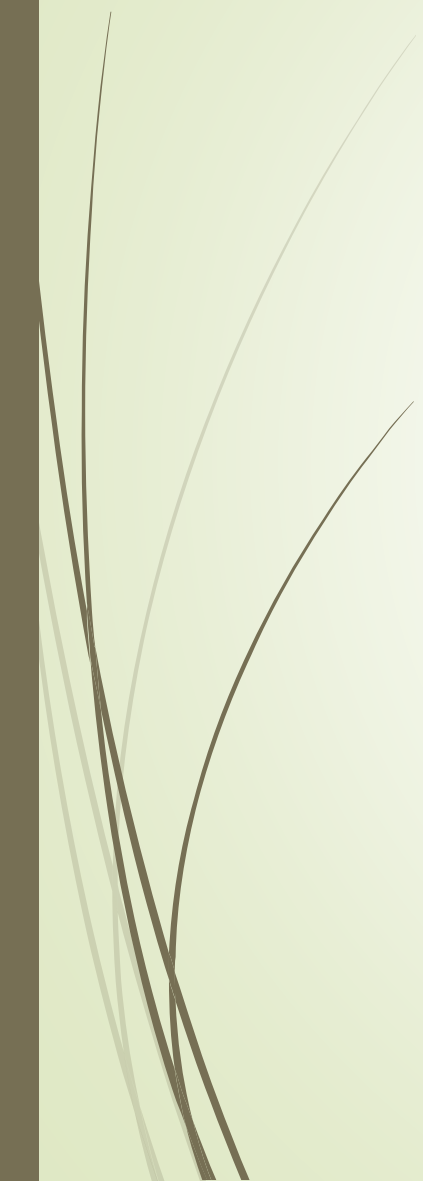

Funkcje wypowiedzi a cele retoryki.

Działy teorii retorycznej.

MAPA MYŚLI

Mapy myśli są pomocne nie tylko w gromadzeniu materiału, porządkowaniu i zapamiętywaniu informacji, ale także w ukazywaniu relacji między analizowanymi kwestiami.

***Dajcie mi właściwe słowo
i odpowiedni ton,
a poruszę cały świat.***

Józef Conrad-Korzeniowski

NARODZINY RETORYKI ANTYCZNEJ I CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

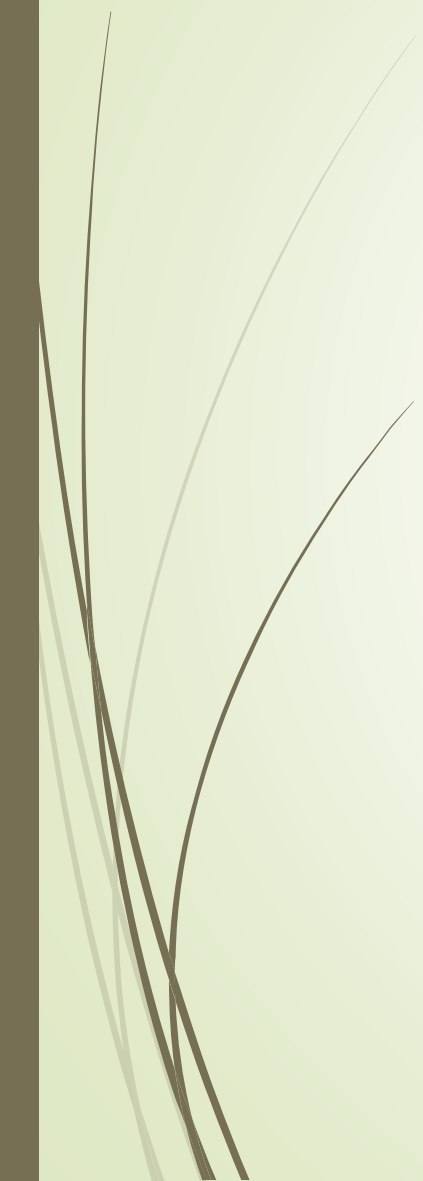

CZYM JEST RETORYKA?

DEFINICJE

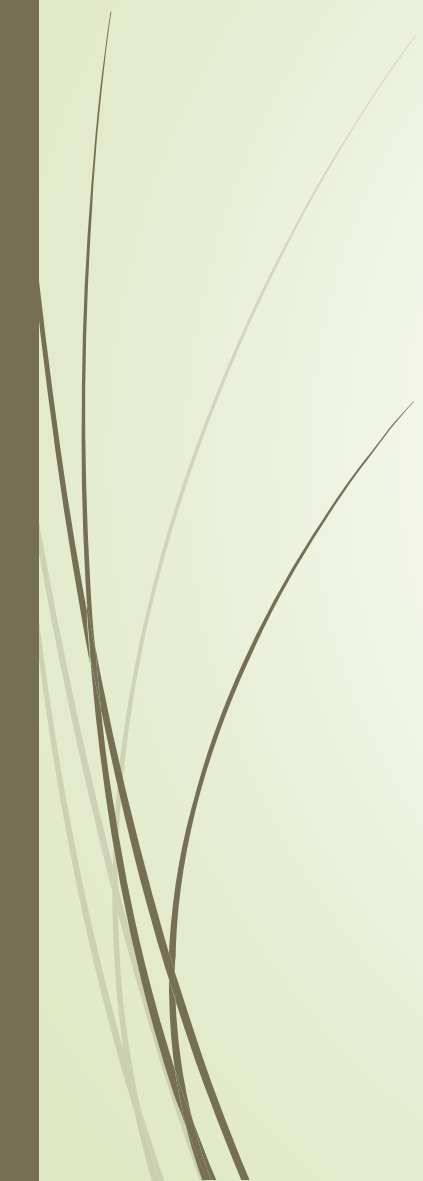

RETORYKA JEST:

- sztuką poprawnego i pięknego mówienia czyli krasomówstwem - sztuką mowy żywej
- sztuką komponowania tekstu przemówienia
- umiejętnością przekonywania (prowadzenia dusz ludzkich)
- lingwistyką tekstu
- nauką tworzącą prawidłowe reguły myślenia
- sztuką słowa

***Ktokolwiek, w jakiejkolwiek sytuacji
zmuszony jest konstruować
teksty... musi (nawet
nieświadomie) posłużyć się
określoną retoryką.***

Jakub Z. Lichański, *Retoryka. Od Renesansu do
współczesności-tradycja i innowacja*, Warszawa 2000.

➤ „Wystarczy, jeśli nieufny dotąd klimat otaczający retorykę ustąpi miejsca ciekawości a następnie życzliwemu i pogłębionemu zainteresowaniu.”

➤ Andrzej Borowski, *Kaznodzieja jako retor*

DZIAŁY TEORII RETORYCZNEJ

**1.
Retoryczna
inwencja
(*Inventio*)
czyli
opracowa
nie tekstu
dostosowa
ne do celu
i rodzaju
perswazji.**

Rozpoznanie sprawy i sprecyzowanie tematu (problemu), wiarygodność problemu retorycznego.

Podstawowe cele i rodzaje retoryczne (rodzaj panegiryczny, rodzaj doradczy, rodzaj osądający).

Audytorium retoryczne.

Rodzaje dowodów. Topika. Etos mówcy i prezentacja mówcy.

Funkcje emocji w perswazji. Sztuka retorycznej amplifikacji.

Sztuka kompozycji
(*Dispositio*) –
zgrupowanie
inwencyjnego
materiału w celowe
i zwarte bloki
dowodzące i
funkcjonalne ich
umieszczenie na
stosownym miejscu
przemysłanej
struktury.

Ustalanie porządku tekstu i charakteru poszczególnych części (wstęp, podział, opowiadanie, argumentacja, odpieranie zarzutów, zakończenie; tranzyty i dygresje).

Sztuka argumentacji (retoryka jako umiejętność przekonywania, dialektyka jako umiejętność dyskusowania i logika jako umiejętność myślenia; rodzaje argumentów, kolejność przedstawiania argumentów w tekście, perswazja a manipulacja; argumenty zewnętrzne i wewnętrzne).

Odpieranie zarzutów czyli refutacja. Sztuka prowadzenia sporów a erystyka sofistyczna.

Styl (*Elocutio*) -
celowe i
stosowne użycie
słów
naniesionych na
siatkę
inwencyjną i
konstrukcję
kompozycyjną
retorycznego
dyskursu czyli
sztuka
przekładania
myśli na słowa.

- Cechy wystowienia: stosowność (*aptum*) i teoria trzech stylów, poprawność (*latinitas*), przejrzystość (*perspicuitas*), ozdobność.
- Trop (topika retoryczna) i figury retoryczne: figury słów (*figurae verborum*), figury myśli (*figurae sententiae*), amplifikacja stylistyczna.
- Okres retoryczny.
- Technika budowania spójnego tekstu.
- Styl i gatunek.

Sztuka zapamiętywania (*Memoria*) –
technika sprawnego i efektywnego
zapamiętywania przygotowanego tekstu.

Braki pamięci i
zalety dobrej
pamięci.

Mnemotechnika
retoryczna.
Techniki
zapamiętywania

.

Sztuka wygłaszania (*Pronuntiatio*).

- Cechy języka mówionego.
- Prawidłowa emisja głosu.
- Niewerbalne środki prezentacji retorycznej.
- Problem tremy.
- Wygłoszenie tekstu.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!